

Na osnovu člana 34, stav 3 Zakona o zaštiti prirode ("Sl. list CG", br. 54/16, 18/19 i 84/24), člana 38, stav 1 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Sl. list CG", br. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22 i 84/22) i člana 36, stav 1 Statuta Opštine Kotor ("Sl. list CG - Opštinski propisi", br. 37/19), po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera br. i po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede br. i Ministarstva kulture i medija br. , Skupština Opštine Kotor, na sjednici od _____ 2025.godine, donijela je

ODLUKU
O PROGLAŠAVANJU KATEGORIJE, GRANICE, STATUSA I REŽIMA ZAŠTITE
SPOMENIKA PRIRODE "STABLO HRASTA MEDUNCA (*Quercus pubescens*) U
DONJEM ORAHOVCU"

Predmet

Član 1

(1) Ovom Odlukom proglašavaju se kategorija, granica, status i režim zaštite **Spomenika prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu"**, u opštini Kotor.

(2) Zavod za zaštitu prirode SRCG donio je Rješenje o zaštiti objekata prirode br. 01-959 ("Sl. list SRCG ", br. 30/68), kojim je utvrđeno da stablo hrasta medunca na lokalitetu iz stava 1 ovog člana ima svojstvo zaštićenog objekta prirode kao Hortikulturni objekat.

Kategorija

Član 2

(1) Spomenik prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" svrstava se u zaštićeno područje kategorije III.

Geografski položaj i granice zaštićenog prirodnog dobra

Član 3

(1) Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu, u opštini Kotor, nalazi se u zoni morskog dobra na udaljenosti oko 10m od mora, na katastarskoj parceli 303 – KO Orahovac I, koja je u pogledu svojinsko pravnih odnosa u privatnom vlasništvu.

(2) Kartografski prikaz zaštićenog prirodnog dobra dat je u prilogu 1 koji čini sastavni dio ove odluke.

(3) Centralna koordinata Spomenika prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" je N42.489834 E18.758786 (po Griniču).

Opis osnovnih ciljnih vrijednosti zaštićenog prirodnog dobra

Član 4

(1) Spomenik prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" predstavlja botanički i historijski vrijedno stablo koje je zaštićeno zbog svojih specifičnih i rijetkih odlika (starost, dimenzije, habitus) i lokacije i kao takav ima posebnu naučnu, kulturnu, edukativnu i estetsku vrijednost. Procjenjuje se da je stablo staro i više od 500 godina.

(2) Hrast medunac ili dub (*Quercus pubescens* Willd.) je listopadno stablo iz porodice bukva (Fagaceae). Karakteristike stabla hrasta medunca u Donjem Orahovcu date su u prilogu 2 koji čini sastavni dio ove odluke. Visina stabla je oko 25 m, obim na prsnoj visini iznosi 4.4 m, a prečnik je 1.45 m. Krošnja je asimetrično kuglastog oblika, a njen raspon u najširem dijelu iznosi 21 m.

(3) Stablo hrasta medunca u Donjem Orahovcu posjeduje sljedeća prirodna obilježja:

1) Autentičnost - Svojim specifičnim izgledom, starošću, atraktivnošću i ulogom koju ima, ovo stablo predstavlja jednu od turističkih atrakcija koja ukazuje na visok stepen autentičnosti.

2) Reprezentativnost, posebnost i originalnost - Respektabilne godine starosti u turističkom ambijentu nadomak mora, u Donjem Orahovcu, predstavljaju suštinsku posebnost ovog stabla. Izgled krošnje i relativno dobra očuvanost čine ga reprezentativnim i impozantnim primjerkom.

3) Raznolikost - doprinos područja očuvanju biološke raznovrsnosti - Stablo hrasta medunca doprinosi biološkoj i predionoj raznovrsnosti ovog područja. Krošnja hrasta predstavlja mjesto za odmor određenim vrstama ptica. Sama krošnja i prostor oko stabla obezbjeđuju pozitivan uticaj na mikroklimu prostora.

4) Integralnost - Integralnost stabla hrasta medunca sa širim prostorom, ispoljena je u funkcionalnoj povezanosti predmetnog stabla sa prostorom. Ono zauzima posebno mjesto i daje doprinos ukupnoj strukturi zelenila ovog područja.

5) Dekorativnost - Atraktivnost koju poseduje stablo hrasta medunca ogleda se u dominantnosti i reprezentativnosti u odnosu na pejzažni izgled zelenih površina područja, iako čini posebno "ostrvo" u nenoj strukturi.

6) Cjelovitost - Skup osnovnih vrijednosti stabla hrasta medunca u Donjem Orahovcu je homogenizovan, prostorno uobličen i lako prepoznatljiv sa stanovišta utvrđivanja okvira zaštite.

(4) Temeljne vrijednosti stabla hrasta medunca u Donjem Orahovcu ogledaju se u:

- 1) njegovom položaju u samom ambijentu i blizini mora;
- 2) postojanju reprezentativnog primjerka po dimenzijama i starosti;
- 3) jedinstvenosti prirodnog i kulturno-historijskog nasljeđa, posebnim estetskim i oblikovnim karakteristikama, stvaranju prijatnijeg ambijenta, koji unaprijeđuju estetski kvalitet samog podneblja kao vizuelni kontrast izgrađenom prostoru;
- 4) regulaciji i poboljšanju uslova sredine za boravak.

Zaštita i razvoj

Član 5

(1) Spomenik prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" proglašava se zaštićenim prirodnim dobrom radi:

- 1) sprovođenja adekvatnih mjera očuvanja i zaštite botanički i istorijski vrijednog stabla;
- 2) sprječavanja radnji/aktivnosti koje mogu ugroziti zaštićeno prirodno dobro.

(2) U cilju preventivne zaštite stabla hrasta medunca u Donjem Orahovcu treba obezbijediti:

- redovno praćenje ukupnog stanja hrasta medunca, naročito od napada insekata i gljiva i preduzimanje, prije svega bioloških mjera u cilju zaštite i unaprjeđenja ukupnog zdravstvenog stanja. Tretiranje stabla hemijskim pesticidima treba u potpunosti ograničiti i koristiti kao krajnju mjeru, dok prije toga treba preduzeti mjere biološke zaštite;
- primijenu preventivnih mjera, u prvom redu orezivanje i uklanjanje vodenih izbojaka, čiji je cilj jačanje fiziološke kondicije stabla a time i njegove estetske vrijednosti;
- čuvanje hrasta od nekontrolisanog korišćenja i zloupotrebe.

(3) U cilju zaštite i unaprjeđenja zaštićenog prirodnog dobra potrebno je:

- sprovoditi redovan monitoring stabla ;
- podsticati i sprovoditi naučna istraživanja u cilju unaprjeđenja zaštićenog prirodnog dobra;
- koristiti prirodno dobro u edukativne i turističke svrhe;
- promovisati prirodne vrijednosti zaštićenog prirodnog dobra;
- vršiti popularizaciju integralne zaštite prostora.

(4) Razvoj i unaprjeđenje prirodnog dobra ostvarivao bi se kroz:

- valorizaciju i ograničeno korišćenje zaštićenog prirodnog dobra;
- funkcionalno integrisanje prirodnog okruženja sa zaštićenim prirodnim dobrom;
- unaprjeđenje statusa zaštićenog prirodnog dobra u cilju bolje zaštite, uređenja i korišćenja. U tom smislu treba organizovati korišćenje prostora tako da se maksimalno očuvaju njegove prirodne vrijednosti. Zato je neophodno, u skladu sa uspostavljenim režimom zaštite, uskladiti potrebe posjetilaca i korišćenje prostora;
- popularizaciju i prezentaciju Spomenika prirode „Stablo hrasta medunca“ uspostavljanjem posebne internet stranice o zaštićenom prirodnom dobru i objavljivanjem priloga i članaka u štampanim i elektronskim medijima sa posebnim akcentom na zaštićeno prirodno dobro u sklopu ukupnog predstavljanja grada Kotora;
- edukaciju i informisanje lokalnog stanovništva u vezi sa zaštićenim prirodnim dobrom;
- uključivanje zainteresovanih građana u sistem zaštite i korišćenja razvojnih potencijala;
- obezbjeđivanje uslova za dalja istraživanja čiji bi rezultati podigli nivo značaja hrasta medunca i unaprijedili naučna saznanja o njemu;
- formiranje baze podataka o zaštićenom prirodnom dobru, na osnovu detaljnih naučnih istraživanja;
- logističku i institucionalnu podršku na svim nivoima.

(5) Zaštita i razvoj Spomenika prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" omogućiće se kroz sprovođenje postupaka izdavanja:

- (i) akta o uslovima i smjernicama zaštite prirode;
- (ii) dozvole za obavljanje radnji, aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom području.

(6) Za sprovođenje postupaka iz stava 5 ovog člana primjenjivaće se smjernice i uslovi dati Studijom revizije za zaštićeno prirodno dobro "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu".

Zone zaštite

Član 6

(1) Na zaštićenom prirodnom dobru Spomenik prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" uspostavlja se aktivni režim zaštite – zona zaštite II.

(2) U zoni zaštite II mogu se sprovoditi intervencije u cilju restauracije, revitalizacije i ukupnog unaprjeđenja stanja zaštićenog područja i vršiti kontrolisano korišćenje prirodnih resursa, bez posljedica na primarne vrijednosti njihovih prirodnih staništa, populacija i ekosistema.

Mjere zaštite

Član 7

(1) U granici zaštite Spomenika prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" definisane su dozvoljene, zabranjene i radnje koje se ograničavaju.

(2) Dozvoljene aktivnosti u II zoni zaštite su:

- 1) propisno obilježavanje zaštićenog prirodnog dobra;
- 2) valorizacija i ograničeno korišćenje Spomenika prirode;
- 3) postavljanje informativne table na ulaznom punktu;
- 4) redovno uklanjanje suvih grana, sanitarni tretman uz primjenu dendrohirurških metoda, uz obavezno premazivanje površine reza propisanim zaštitnim sredstvom;
- 5) permanentno praćenje zdravstvenog stanja stabla i preduzimanje mjera zaštite od insekata i gljiva;
- 6) praćenje i redovno prihranjivanje mineralnim i organskim materijama i regulisanje njihovog optimalnog sadržaja dodavanjem organskih i mineralnih materija u zemljište;
- 7) održavanje postojeće zemljane površine, uklanjanje samoniklog podrasta, korovskih i invazivnih biljaka;
- 8) promovisati zaštitu u edukativne svrhe, kao što je obavljanje naučnih istraživanja, zatim turističke posjete, kao i rekreativne i kulturne aktivnosti koje ne ugrožavaju osnovnu namjenu prirodnog dobra;
- 9) održavanje kulturnih manifestacija tradicionalnog tipa;
- 10) izrada projekta dekorativnog, promotivnog, funkcionalnog i simboličnog osvjetljavanja prostora.

(3) Zabranjene aktivnosti u II zoni zaštite su:

- 1) sjeći (kidati) djelove zaštićenog stabla, lomiti grane, kidati lišće, oštećivati koru i preduzimati bilo kakve aktivnosti koje mogu narušiti vitalnost stabla;
- 2) izvođenje zemljanih radova koji mogu oštetiti podzemni dio biljke;
- 3) izvođenje građevinskih radova;

- 4) prevođenje vazdušnih, elektro i telefonskih vodova kroz i preko zaštićenog prirodnog dobra;
- 5) upotreba plamena u njenoj neposrednoj blizini;
- 6) parkiranje prevoznih sredstava u zoni projekcije krošnje;
- 7) ukucavanje reklamnih tabli, metalnih djelova i druge slične neprimjerene radnje koje narušavaju vitalnost i dekorativnost stabla;
- 8) odlaganje i deponovanje smeća i svih vrsta otpadnih materijala;
- 9) upotreba materija koje bi ugrozile kvalitet zemljišta;
- 10) preduzimanje svih radova koji bi doveli do narušavanja ili degradacije pejzažnih vrijednosti.

(4) U granici zaštite Spomenika prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" ograničava se:

- 1) upotreba hemijskih sredstava i to samo u slučajevima i na način predviđen zakonom;
- 2) obavljanje naučno-istraživačkih, obrazovnih, informativno-edukativnih i drugih aktivnosti koje ne ugrožavaju prirodnu, odnosno stvorenu vrijednost.

(5) Obavljanje radnji, aktivnosti i djelatnosti planira se i vrši na način da se izbjegnu ili svedu na najmanju mjeru uticaji koji bi doveli do ugrožavanja i oštećenja prirodnih vrijednosti zaštićenog prirodnog dobra. Planom upravljanja za Spomenik prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" predviđjeće se aktivnosti upravljača vezane za zaštitu i održiv razvoj zaštićenog prirodnog dobra.

(6) Za preduzimanje bilo kakvih radnji na zaštićenom prirodnom dobru a koje mogu neposredno ili posredno prouzrokovati promjenu oblika, izgleda ili osobenosti neophodno je pribaviti odobrenje nadležnog organa uprave.

(7) Radovi koji nisu zabranjeni, kao i radovi van prostora koji se predlaže za zaštitu, za koje se osnovano pretpostavlja da mogu imati štetne posljedice za zaštićeno prirodno dobro, podliježu proceduri obezbjeđenja analize uticaja i dobijanja saglasnosti i dozvola u skladu sa zakonom.

Upravljač, Plan upravljanja i godišnji plan upravljanja

Član 8

(1) Spomenikom prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" upravljaće Komunalno preduzeće čiji je osnivač Opština Kotor (u daljem tekstu: upravljač) sa pravima i obavezama utvrđenim Zakonom.

(2) Očuvanje, unapređenje i održiv razvoj Spomenikom prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" sprovodiće se prema Planu upravljanja koji upravljač priprema u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

(3) Plana upravljanja sprovodi se na osnovu godišnjeg programa upravljanja koji donosi upravljač.

Akt o unutrašnjem redu i službi zaštite

Član 9

(1) Upravljač je dužan da obezbijedi unutrašnji red i čuvanje zaštićenog prirodnog dobra u skladu sa aktom o unutrašnjem redu i službi zaštite.

(2) Aktom iz stava 1 ovog člana utvrđuju se pravila za sprovođenje propisanog režima zaštite, a naročito:

1) način i uslovi ponašanja posjetilaca i korisnika prostora pri kretanju, boravku i obavljanju radnji/aktivnosti u okviru zaštićenog prirodnog dobra;

2) zabranjene, dozvoljene i radnje koje se ograničavaju na prostoru zaštićenog prirodnog dobra;

3) vrste i staništa, kao i druge prirodne vrijednosti koje je zabranjeno uništavati i oštećivati;

4) organizmi čije je korišćenje, odnosno branje i sakupljanje ograničeno, kao i način i uslovi obavljanja tih radnji;

5) način saradnje sa fizičkim licima, preduzetnicima i pravnim licima koja po različitom osnovu koriste ili su zainteresovana za korišćenje prirodnih resursa i prostora;

6) uslovi zaštite prilikom obavljanja naučnih istraživanja, monitoringa i obrazovnih aktivnosti;

7) sprovođenje određenih mjera radi očuvanja i održavanja zaštićenog prirodnog dobra, kao i vremensko trajanje tih mjera.

(3) Pravila iz stava 2 ovog člana i druge neophodne informacije za sprovođenje režima zaštite, upravljač je dužan da javno oglasi i učini dostupnim posjetiocima i korisnicima.

Finansiranje

Član 10

(1) Sredstva za rad upravljača Spomenika prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" obezbjeđuju se u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode (Sl.list CG br. 56/16, 18/19 i 84/24) i to:

- iz budžeta Opštine Kotor i državnog budžeta, u skladu sa godišnjim programima i planom upravljanja;
- od naknada za korišćenje zaštićenog prirodnog dobra;
- od donacija;
- iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Rok za donošenje plana upravljanja i godišnjeg programa upravljanja

Član 11

(1) Plan upravljanja za Spomenik prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ove odluke.

(2) Godišnji program upravljanja donijeće se u roku od tri mjeseca od dana donošenja plana upravljanja.

Rok za donošenje pravilnika o unutrašnjem redu i službi zaštite

Član 12

(1) Upravljač je dužan da donese akt o unutrašnjem redu i službi zaštite u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ove odluke.

Stupanje na snagu

Član 13

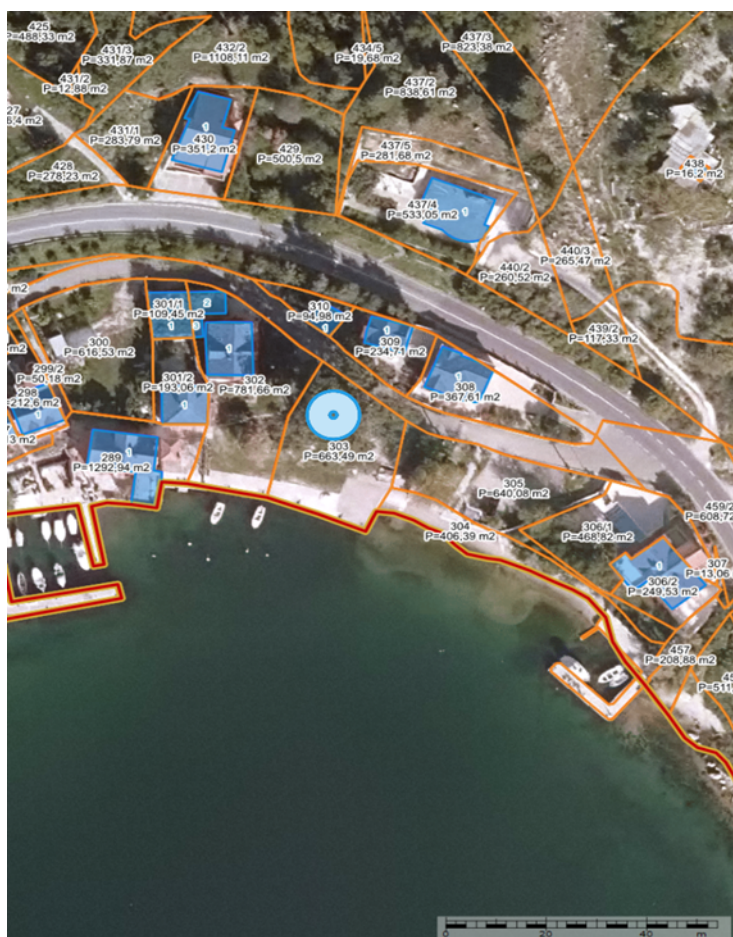
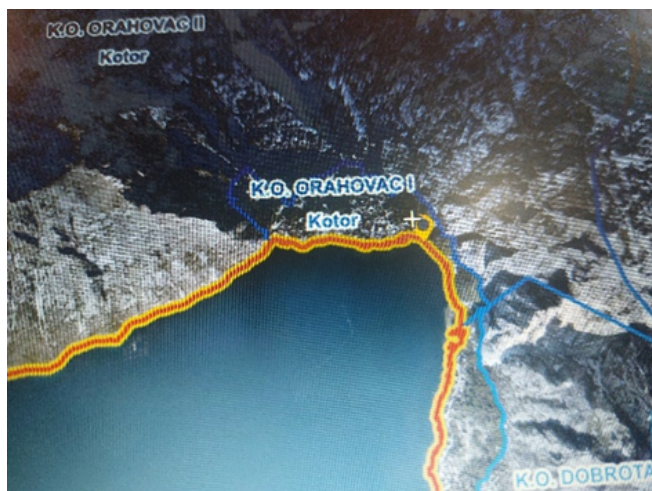
Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore – Opštinski propisi".

Broj:
Kotor, ____2025.godine

Skupština Opštine Kotor

Predsjednik/ca,

Geografski položaj stabla hrasta medunca u Donjem Orahovcu (Slika 1 i 2)

Karakteristike stabla hrasta medunca u Donjem Orahovcu

Parametri	jedinica
Visina	25 m
Obim stabla	4.4 m
Prsni pečnik	1.45 m
Širina krošnje	21 m
Prisutna trulež debla i grana	da
Slomljene grane	da
Suve grane	da
Suhovrhost	da
Prelomljene grane	/
Simptomi napada gljiva - trulež	da
Simptomi napada insekata	da
Fizička oštećenost	da
Vitalnost	3.5 (od 1 – 5)
Dekorativnost	4.5 (od 1 – 5)
Redovno orezivanje	djelimično

Obrazloženje

Zakonski osnov

Zakonski osnov za donošenje Odluke o proglašavanju kategorije, granice, statusa i režima zaštite Spomenika prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu" sadržan je u članovima 32, 34 i 35 Zakona o zaštiti prirode ("Sl.list CG", br. 54/16, 18/19, 84/24), članu 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG" br. 02/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22) i članu 36 stav 1 tačka 2 Statuta Opštine Kotor ("Službeni list CG – opštinski propisi" br. 37/19).

Članom 32 stav 1 Zakona o zaštiti prirode propisano je da za prirodno dobro za koje se na osnovu studije zaštite utvrdi da ima svojstva zaštićenog područja donosi se akt o proglašavanju zaštićenog područja.

Članom 34 Zakona o zaštiti prirode propisano je da park prirode, spomenik prirode i predio izuzetnih odlika koji se nalazi na području jedne jedinice lokalne samouprave proglašava skupština jedinice lokalne samouprave, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva i mišljenja organa državne uprave nadležnih za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i poslove kulture.

Članom 35 stav 5 Zakona o zaštiti prirode propisano je da ukoliko se za zaštićeno područje koje je upisano u registar zaštićenih područja utvrdi da ne postoje podaci o granicama, ciljnim staništima i vrstama za zaštićeno područje, organ uprave dužan je da obavijesti organ nadležan za donošenje akta o proglašavanju o potrebi pokretanja postupka revizije za to zaštićeno područje.

Članom 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi i članom 36 stav 1 tačka Statuta Opštine Kotor propisani su poslovi Skupštine.

Objašnjenje odredbi Odluke

Članom 1 propisan je predmet ove Odluke: proglašavanje kategorije, granice, statusa i režima zaštite Spomenik prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu".

Članom 2 Odluke propisano je da se zaštićeno prirodno dobro svrstava u III kategoriju, u koju spadaju spomenici prirode ili djelovi prirode, koji mogu biti reljefnog oblika, morska hrid ili pećina, plaža, geološko obilježje poput speleološkog objekta i grupa stabala velike starosti.

U članu 3 Odluke navedeni su podaci za geografski položaj zaštićenog prirodnog dobra.

Članom 4 Odluke opisane su osnovne ciljne vrijednosti Spomenika prirode "Stablo hrasta medunca (*Quercus pubescens*) u Donjem Orahovcu".

U članu 5 Odluke navedene su smjernice na kojima se zasniva zaštita i razvoj zaštićenog prirodnog dobra.

Članom 6 Odluke definisane su zone zaštićenog prirodnog dobra i režimi zaštite.

Članom 7 Odluke definisane su mjere zaštite, dozvoljene i zabranjene aktivnosti u granicama zaštićenog prirodnog dobra.

Članom 8 Odluke propisano je da se za upravljača zaštićenog područja određuje "Komunalno Kotor" d.o.o. Kotor.

Članom 9 Odluke propisano je da je upravljač dužan da obezbijedi unutrašnji red i čuvanje zaštićenog prirodnog dobra u skladu sa aktom o unutrašnjem redu i obezbijedi službu zaštite.

Članom 10 Odluke propisan je način finansiranja sredstava za rad upravljača.

Članom 11 Odluke propisan je rok za donošenje plana upravljanja i godišnjeg programa upravljanja.

Članom 12 Odluke propisan je rok za donošenje pravilnika o unutrašnjem redu i službi zaštite.

Obradivač:
Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine

Predlagač:
Predsjednik Opštine Kotor